

T4KF

SKÅNSKA TRÄNGREGEMENTETS KAMRATFÖRENING

September 2020 • nr 23

Bästa T 4-Vänner

I detta nummer av skriften finns det inte några reportage av vår verksamhet under 2020 av förklarliga skäl. Chefen för Trängregementet Per Nilsson presenterar sig och regementets verksamhet. Lars Fält berättar om sin tjänstgöring i Litauen. Christine Lindulf berättar om en tavlas historia. Vidare får vi information av ordförande och kassör som sig bör. Reportage från T 4 Golftävlingen gjord av Ronny Nordström. Peters historier får Ni inte missa. Det blev lite innehåll fast vi inte haft träffar eller gjort några resor.

Min förhoppning är att i nästa nummer som kommer ut i februari 2021 skall det finnas inbjudan till många olika aktiviteter, middagar, möten samt resor m.m. Vidare hoppas jag att det kan finnas många fler skribenter som kan berätta om sina tjänstgöringar m.m.

När det gäller deltagande i olika verksamheter var vänlig respektera sista anmälningstidpunkt och följ kassörens anvisningar.

Välkommen till våra träffar!

Bilder och sekretess

När vi inför bilder i "T 4 KF" och på vår "Hemsida" försöker vi vara så neutrala som möjligt. Skulle det vara någon som inte önskar vara på bild i "T 4 KF" eller på vår "Hemsida" så ber jag Er ta kontakt med mig redaktören Gunnar Segerholm eller webbansvarige Arne Huléen.

T 4 Kamratförenings e-postadress är t4kf@outlook.com

VU består av: Ordförande, vice ordförande, sekreterare och kassör.

Ordförande är högst ansvarig för vår förening samt ansvarig utgivare för "T 4 KF" och "Hemsida".
Nils Olof Johansson, Brohuset 357, 264 53 Ljungbyhed. Tfn: 0435-441427, 0768-540865

Viceordförande är ansvarig för museet.

Peter Alf, Drottninggatan 85, 281 48 Hässleholm. Tfn: 0451-849 12, 0705-457784

Kontakten med T 4 Kamratförening kan ske på olika sätt och vår officiella adress är via
Sekreterare T 4 Kamratförening, c/o Gunnar Segerholm, Breanäs 3041, 289 73 Immeln
Tfn: 0730-472581, t4kf@outlook.com

Då det gäller kamerala frågor, medlemskap och adressändringar skall Ni ta kontakt med vår
Kassör Arne Huléen som även är ansvarig för medlemsregister och webmaster för hemsidan.

T 4 Kamratförening, c/o Arne Huléen, Pål Tuas väg 6, 281 33 Hässleholm. Tfn:0707-161740

September 2020 • nr 23

Bilder (om inget annat anges): Arne Huléen • Uno Nilsson Korrektur: H I Lindulf

Ansvarig utgivare:

Ordförande Nils Olof Johansson

Redaktör:

Sekreterare Gunnar Segerholm

Ordföranden har ordet

Bästa T 4 kamrater!

I dessa Coronatider kan vi bara konstatera att 2020 blir ett förlorat år vad gäller aktiviteter i vår kamratförening. Vi får nu sikta på att genomföra den sedvanliga minnesstunden vid T4 gravplats i december. För 2021 är det för närvarande omöjligt att sja om hur vår verksamhet kommer att kunna genomföras. Årsmötet avseende verksamhetsåret 2019 ställdes således in av kända skäl. Delar av den ekonomiska redovisningen för 2019 framgår på annan plats i bladet. Jag kan garantera att vår kassör Arne Huléen har fullständigt koll på läget och förvaltar föreningens ekonomi på bästa sätt.

Försvarsinformation:

Vi står inför ett nytt försvarsbeslut för perioden 2021–25. Försvarsbeslutet skall tas under hösten. Samtliga partier är i stort överens om ett antal ambitionshöjningar under perioden. Däremot upphör samstämmigheten om vad det får kosta. Därmed faller också den inriktning som försvarsberedningen har föreslagit. De enorma statsfinansiella satsningar som har skett under året, kan man anta, kommer inte att underlätta framtida satsningar på försvaret. De stora brister på beredskapslagring av sjukvårdsmateriel mm kommer förmodligen också påverka satsningarna på det militära försvaret. Avsikten är att en proposition om försvaret för perioden skall läggas under hösten och beslut tas under december 2020.

Förläggings- och övningsplatser nu och då.

För det första är det viktigt att påpeka att kaserner och övrig infrastruktur inte ökar försvarsförmågan direkt men samtidigt är nödvändig för att vidmakthålla en rationell utbildnings- och krigsorganisation. I vissa fall avgör det strategiska läget placeringen, t ex Gotland och Boden. I andra fall är det andra kriterier som får avgöra. I år är det 20 år sedan Hässleholms garnison lades ner. Under perioden 1990–2000 avvecklades och omlokaliseras 7 regemente/flottiljer bara i Skåne.

Över tiden är det inget nytt att förläggings- och övningsplatser tillkommer och försvinner. Under perioden 1890–1926 byggdes det 40–50 nya kasernetablissemang i Sverige. De placerades i utkanterna av städerna och verksamheten flyttades från de gamla lägerplatserna. Då var det förstas omöjligt att väga in vad motorisering, mekanisering och utveckling av stridsteknik skulle innebära för behov i framtiden av övningsfält och annan infrastruktur. Hur städerna skulle utvecklas var lika svårt att förutse. I 1926 års försvarsbeslut lades ett stort antal förband ner och ett stort antal kaserner behövdes inte längre. Under årens lopp har många kasernetablissemang lämnats och nya tillkommit.

1986 omlokaliseras T 4 från det gamla området till nya kaserner mm på P 2 område. Flytten hade då föregåtts av uppslitande diskussioner om vilka regemente som skulle läggas ner alternativt omlokaliseras. 1994 avvecklades trängutbildningen definitivt i Hässleholm: A3 och försvarsområdesstaben från Kristianstad omlokaliseras till Hässleholms garnison- med ytterligare investeringar som följd- för att läggas ner sex år senare.

Gotlands regemente håller på att nyupprättas på Tofta skjutfält S om Visby. Det gamla garnisonsområdet överläts vid nedläggningen av P18 m.m. till Gotlands region/kommun.

Nu är det kanske så att det gamla området inte var särskilt lämpligt längre för ett modernt förband utan att det av många skäl är lämpligare att välja ett befintligt skjutfält som bas för verksamheten. Prislapp just nu 700–800 mkr.

Försvarsberedningen lämnar förslag på ytterligare nyetableringar i framtiden som försvaret preliminärt har yttrat sig över i sommar. Sammanfattningsvis är försvaret positivt till nytt amfibieregemente i Göteborg (etablissemang finns kvar på Kärringberget). Ev. artilleriutbildning i Kristinehamn vill man i så fall förlägga till Villingsbergs skjutfält. (Kasernerna i Kristinehamn är överlåtna till privata aktörer). Nytt regemente i Östersund? (Kasernerna överlåtna till privata aktörer och är nu helt integrerade i stadsmiljön)

Prel. prislapp för Östersund ca 1200 mkr under perioden. Här har också krafter börjat verka för att i så fall bör ett nytt regemente placeras i Sollefteå eller Härnösand.

Coronapandemien utveckling och härjningar kunde ingen förutse så sent som i februari i år. Det är alltid lätt att efteråt – med facit i hand – konstatera vad som var klokt och mindre kloka beslut. Hösten får ge vid handen vad som händer både med Corona och försvaret.

*Nils Olof Johansson
Ordförande T4 KF*

Kassören har ordet

Vi har under en lång följd av år varit vana vid att vår ekonomi varit mycket god och att vi kunnat genomföra många trevliga och uppskattade aktiviteter. Ekonomin är fortfarande mycket god.

På Kamratföreningens årsmöte 2015-03-18, beslutades om nya principer för kapitalförvaltning, vilket bl a innebar att aktiekapitalet skulle avvecklas under en 15-årsperiod. Aktiekapitalet skall vara helt avvecklat 2029-12-31. Lindgrens minnesfond påverkas ej av avvecklingen eftersom den styrs av ett särskilt donationsbrev.

Jag har under årens lopp gjort många ekonomiska prognoser med syfte att följa ovanstående målsättning.

Nu har jag tagit fram driftbudgetar för åren fram till slutet av år 2029.

Eftersom det är svårt att sja om värdeutvecklingen på aktier har jag gjort två alternativa driftbudgetar. En med årlig värdestegring av aktierna om 15% och en med 0%. Detta för att få ett grepp om hur länge vissa aktiviteter kan fortsätta.

Oavsett vilken värdestegring/värdeminskning vi räknar med är vi enligt stadgarna skyldiga att genomföra höstmöte och årsmöte. Formerna för dessa kan naturligtvis förändras. Vidare måste vi sända ut någon form av årlig information till våra medlemmar (för närvarande 411 personer).

Med 15% värdestegring på aktierna körs Långresa och Teaterresa sista gången år 2025. Gåsmiddag genomförs sista gången år 2026. Detta under förutsättning att aktiviteterna genomförs varje år. Om aktiviteterna genomförs växelvis vartannat år kan de räcka till år 2029.

Med 0% värdeförändring på aktierna körs sista Långresan år 2021, sista Gåsmiddagen och Teaterresan år 2023. Om aktiviteterna läggs ut växelvis över tiden räcker de längre.

Naturligtvis får vi en annan genomsnittlig värdeförändring än den jag skissat ovan men då får jag göra en annan värdering och nya driftbudgetar.

För att klara av ovanstående beräkningar har vi en Kassör, ett Verkställande Utskott och en Styrelse. Vi gör så gott vi kan och har alltid Kamratföreningens bästa som mål.

Jag kommer att redovisa detaljer i årsredovisningen 2019 samt driftbudgetarna år 2020-2029 vid årsmötet.

Med kamratliga hälsningar
Arne Huléen
Kassör

Chefen Trängregementet har ordet

Överste Per Nilsson
Chef Trängregementet

Text: Per Nilsson

Bilder: Trängregementet

Regementet är organiserat med en regementsstab som är indelad i genomförandeavdelning, planavdelning och en HR avdelning. Det jobbar ca 40 personer där idag. Det är en blandning av civila och militärer. Vidare finns det en grundutbildningsbataljon som består av en bataljonsledning och ett antal kompanier som genomför värnpliktsutbildning. Regementets kontinuerligt anställda soldater jobbar på ett funktionskompani som består av förnödenhetsförsörjning, sjukvård, TOLO och ledningsförmåga. Målbilden är att regementet har ca 150 fast anställda soldater och att vi utbildar ca 400 värnpliktiga per år. Försvarsmaktens logistik och motorskola som är en del av regementet utbildar taktiska officerare inom ramen för officersprogrammet som är en treårig utbildning, som i huvudsak bedrivs på krigsskolan Karlberg. Logistikskolan omhändertar kadetterna med logistikinriktning under en termin. Vidare utbildar skolan specialistofficerarna med logistikinriktning. Denna utbildning sträcker sig över 18 månader. Sammantaget innebär detta att det går ca 150 kadetter på skolan. Dessutom bedrivs ett stort antal yrkes- och befattningsutbildningar årligen vid skolan.

Regementet är sedan 2019 inordnat under arméchefen, detta har inneburit att regementet åter är ett arméförband som bidrar till den nya armén med ett antal krigsförband. Regementet har ansvar för att utbilda tre brigadunderhållsbataljoner. Brigaderna som ska sättas upp är i huvudsak grupperade vid I 19 i Boden, P 4 i Skövde och vid P7 på Revingehed. Utöver detta ska regementet ansvara för utbildning av ett underhållskompani på Gotland och på sikt en Divisionunderhållsbataljon med initial bas i Skövde. Regementet befinner sig liksom den övriga armén i en tillväxt. Jag uppfattar att tillväxten sker kontrollerat men tydligt. Det innebär att regementet ska anställa 25-30 nya officerare under överskådlig framtid, dels för att möta pensionsavgångar och dels för att hantera ett ökat antal krigsförband och också för att kunna stödja arméstaben med

officerare. Jag tycker att regementet lever upp till mottot som vi har ”Logistik vårt ansvar”. Regimentet har genom införandet av värnplikten återigen infört ett ”normalår” med utbildning av ca 400 värnpliktiga vilket motsvarar en halv brigadunderhållsbataljon. Planeringen inriktas mot att genomföra KFÖ med halv brigadunderhållsbataljon vart annat år. Detta skapa krigsförband med hög krigsduglighet och en omsättningstakt om 8-10 år per bataljon.

Innevarande utbildningsår utbildar regimentet till den 19. brigadunderhållsbataljonen, till brigaden i norr. Utbildningen startar traditionellt med det som kan kännas igen som en GB/E inryckning under sommaren och en soldatinryckning i mitten av september. Utbildningen startar med klassisk soldatutbildning och fortsätter därefter med befattningsutbildning och utbildningen avslutas med ett förbandsskede.

Jag tror inte att någon kunde föreställa sig hur detta utbildningsår skulle arta sig kopplat till pandemin orsakad av COVID-19. Denna pandemi har bland annat påverkat värnpliktsutbildningen genom att Försvarsmakten ställde in samtliga permissioner för grundutbildningsomgången. I vårt fall innebar detta att de värnpliktiga inte tilläts resa hem under sju veckor under perioden mars-april. De omedelbara slutsatserna av detta är att de värnpliktiga svetsats samman och skapat en mycket stark sammanhållning och förbandsanda. Detta har inte minst visat sig under den nyss avslutade slutövningen. En slutövning som skulle var crescendo på utbildningen i form av en försvarsmaktsövning, AURORA 20. Istället omplanerade regimentet och garnisonen i Skövde på ett bra sätt och en regional/lokal slutövning med förbanden ur Skövde garnison, K3 och till del Ingenjörregementet som deltagande förband. COVID-19 påverkade övningen genom att förbanden inte blandades med varandra i samma omfattning som vid en ”normal” slutövning. Sjukvårdstjänsten bedrevs i huvudsak inom eget förband annars med dockor. Så fort någon deltagare i övningen uppvisade symtom som liknade symtom för COVID-19 transporterades de till sjukförläggning på respektive hemmaförband. Sammantaget kan man notera att det vid Trängregementet var färre som var sjuka under övningen än vad erfarenhetsvärdet för slutövningar är. Jag bedömer att det finns ett samband med den goda förbandsandan som finns bland de värnpliktiga.

I skrivande stund har ytterligare värnpliktiga ryckt in till regimentet. Det är gruppchefer och specialister som ryckt in och påbörjat sin grundläggande soldatutbildning och på sikt även sin befattningsutbildning. De värnpliktiga soldaterna rycker in i mitten av september. Sammantaget tjänstgör ca 220 värnpliktiga vid regimentet under året. Förbandets värnpliktiga har startat året på ett positivt och bra sätt vilket bådär gott inför höstens och vårens större övningar. Det kommer att bli en bra påfyllnad till brigadlogistikbataljonen som stödjer brigaden i Boden.

CV Per Nilsson

Jag har genomfört ett antal internationella insatser
Pansarskytteplutonchef i Bosnien 1994-1995 (BA04)
FN militärobservatör i Angola 1999-2000 (MONUA)
Ställföreträdande pansarskyttekompanichef i Kosovo
2000-2001 (KS03)
Pansarskyttekompanichef stridsfordon 90 i Liberia
2004-2005 (LA04)
FN militärobservatör mellanöstern 2007-2008 (UNTSO)
Operationschef i Afghanistan 2010-2011 (FS20)
Kontingentchef i Mali 2015-2016 (MALI 05)

Jag tog befälet över Trängregementet i mars 2019 och trivs väldigt bra med mina arbetsuppgifter. Jag uppfattar att det finns synnerligen duktig personal vid regementet vilket borgar för att regementet levererar krigsförband till arméchefen som håller väldigt hög klass.

Mitt ledarskap bygger på engagemang och att sätta krigsförbanden i fokus. Jag är en stor anhängare av uppdragstaktik och jag leder regementet i enlighet med denna ledningsfilosofi. Jag uppfattar att det är utmanande att leda regementet enligt denna filosofi men att det är den absolut bästa metoden att leda förband på såväl i produktion som i insats. Det skapar chefer och medarbetare som har stor förståelse för vad som ska åstadkommas och som inte behöver detaljstyras. Dessutom är det min uppfattning att det skapar arbetsglädje och medarbetarna blir inte lika förutsägbara som om man skulle använda sig av detaljstyrning. Sammantaget skapar man genom detta sätt att se på ledarskap chefer som kan besegra en motståndare genom att man tar initiativ inom ramen för tilldelad uppgift och med hjälp av tilldelade resurser.

Fakta Per Nilsson

- 51 år gammal
- Sambo med Eva
- Bor i villa i Sjöbo, Skåne
- Grundutbildad på P7 Revingehed som pansarskyttegruppchef.
- Trupptjänst vid P7 där jag haft befattningar som pansarskytteplutonchef och pansarskyttekompanichef.
- Tjänstgjort vid arméstaben under sammantaget fyra år. Har även tjänstgjort vid ledningsstabens planeringssektion under två år.
- Sista tjänstgöring på P7 var som regementsstabschef 2013-2015.

En tavla berättar

Text: Christine Lindulf

Bilder: Hans-Inge Lindulf

30 juni år 1994 var dess hundraåriga historia till ände. Skånska Trångbataljonen, ursprungligen Skånska Trångregementet, gick i graven.

Den 19 mars 1994 var det auktion på mässens inventarier.

Tavlor, böcker, serviser, lampor mm. Några saker hade värderats och sedan sålts eller överlämnats till lämpliga instanser. Anställda inbjöds att närvara vid auktionen av resten. Jag tror att vi alla som samlades där den dagen hade blandade känslor. Störst var nog känslan av sorg över det som nu var definitivt. T4 skulle inte komma att finnas längre - det som hade varit en arbetsplats och trygghet för många. Mässen skulle försvinna - den som skänkt ett stort och gott socialt liv till så många både i det vardagliga och när det ställdes till fest.

Många ville säkert ha en minnessak från tiden då det begav sig. Så även vi. Hans Inge hade pratat om en oljemålning som ursprungligen hängt på uoff/kompoff -mässen. Den ville han gärna ha och tänkte bjuda på. Jag tyckte också om tavlan men var mer tveksam. För det var sannerligen ingen liten och lättplacerad sak. Storlek ca 110 x 75 cm med en ca 15 cm bred guldram. En pastoral landskapsmålning i Düsseldorfsskolans anda. Var skulle vi ha den? Jag riktade mitt intresse åt punchmuggar för sådana behövde vi. Eller nåja behövde...men de kunde vara trevliga att servera punch ur, tyckte jag. Där fanns hur många punchmuggar som helst, så jag tror att alla som bjöd på sådana fick sina 6 eller 12. Även jag.

Det blev rent ut sagt ett skamligt lågt pris Hans Inge fick betala för sin tavla! Enbart den maffiga ramen måste ha varit värd det dubbla. Men allt skulle ju bort och Hans Inge var själagläd för sin Düsseldorfare!

Vi hade handlat färdigt – trodde vi. Men så utropades det böcker. Brehms Djurens Liv, 14 st halvfranska band, tryckta 1928. Inte precis i 'mint condition' det kunde man inte påstå. Det syntes tydligt att man läst i dem på regoff-mässen där de en gång stått. I böckerna fanns färgplanscher och underbara fotografiska reproduktioner av fåglar och djur. Som ingen ville ha. Utom jag som blev lycklig ägare till böckerna. Det skulle egentligen varit 15 band men nummer åtta, som handlade om fåglar, saknades. Det störde mig under flera år tills jag fann ett exemplar på antikmässan i Helsingborg. Inte samma årsutgåva och inte riktigt likadant men jag köpte det. Så nu har jag de 15 första banden i serien komplett. Om någon vet vem som en gång skänkt böckerna och vill berätta skulle jag bli glad.

Efter auktionen åkte vi hem med våra fynd. Vi möblerade om på väggarna så tavlan fick sin rätta plats och vi lyckliggjorde Röda Korset med en hyllmeter ”vanliga” böcker så mina skinnklädda band fick sin plats.

Vi ville förstås gärna veta vem som målat tavlan. ”C Wallström 1901”kunde signaturen utläsas till. År 1994, när vi köpte tavlan, hade Google ännu inte gjort sitt intåg i världen. Vi letade i olika konstnärslexikon men fann inget. Det hade inte så stor betydelse – vi tyckte om tavlan och det räckte. När vi flyttade från huset till lägenheten fick både tavla och böcker flytta med. Och nu fanns det Google att tillgå! Hans Inge kom en dag och sa att han googlat på namnet Wallström och fått träff, inte på någon konstnär, men på Elisabet Wallström gift med överste Carl Möller.

Då gick det upp ett ljus för mig! Cheferna för T4 - om kvinnorna i deras liv har jag ju forskat och berättat. Allt fanns dokumenterat i min dator i en mapp som jag döpt till ”Arbetsexemplar – Överstinnorna”.

Där stod att Elisabet Möller hette Wallström som ogift. Carl och Elisabet var barnfödda och uppväxta i Uddevalla. Deras familjer var välkända och väletablerade i staden. Fäderna titulerades omväxlande som köpmän, handlanden, disponenter eller fabrikörer. Bådas fäder skulle komma att inneha stadsfullmäktigeposten och flera hedersuppdrag i kommunen. Det stod visserligen inget om någon konstnär Wallström men kombinationen T4, överste Carl Möller med hustru född Wallström, en oljemålning som hade hängt på kompoffmässen och var signerad C Wallström - det kunde ju inte vara en tillfällighet! Något samband måste finnas. Att Elisabet hade en bror som hette Carl det visste jag, men kom snart fram till att han var för ung för att vara den Carl Wallström som målat tavlan.

Fortsatta efterforskningar ledde till att vi så småningom fann en biografi över vår konstnär Carl Gustaf Wallström. Bilden av hans signatur stämde exakt med signaturen på vår tavla så det rådde inget tvivel. Hans titulatur var onekligen imponerande: civilingenjör, mekanikus, nivellör (kartograf och geograf), målare och tecknare.

Carl Gustaf föddes den 14 september 1831 i Hjärtums Socken. Han antogs som elev vid Teknologiska institutet i Stockholm och utexaminerades som civilingenjör 1852. Han arbetade som förvaltare hos Trollhätte Kanalbolag, som nivellör och ingenjör vid Västra Stambanan, som slussbyggmästare vid det nya Trollhätte Kanalbolaget där han befordrades till dess mekanikus. Han var kvar i bolagets tjänst tills han var 71 år gammal. Den 12 februari 1904 avled Carl Gustaf Wallström i Trollhättan, 72 år gammal. Dödsorsaken var en hjärntumör. Han var aldrig gift.

Som konstnär var Carl autodidakt. Han hade "alltid" tecknat men det var först när han studerade i Stockholm som han kom i kontakt med skapande konst. Han påverkades av både svenskt och franskt realistiskt och färgromantiskt måleri och även tidvis av impressionismen. Han reste en del i Europa där han i huvudsak sökte tekniska lösningar och förbättringar inom sitt yrkesområde. Samtidigt studerade han också en del konst. Han betraktade sitt måleri enbart som en bisyssla. Hans arbetsuppgifter kom alltid i första hand. Detta gjorde att hans produktion inte var särskilt stor och att de flesta av hans tavlor hamnade hos familj, släkt och vänner. Han medverkade dock i flera utställningar i Bohuslän och Göteborg i slutet av 1800-talet. År 1949 visades en minnesutställning av hans konst i Trollhättans konsthall. Han är representerad på Trollhättans museum där också det "Wallströmska minnesrummet" finns.

Nu gällde det för mig att finna den gemensamma nämnaren. Det finns några släkter Wallström som inte verkar ha något samband med varandra. Men visst måste det väl finnas ett släktskap mellan den målare Wallström som haft en tavla på Skånska Tränregementet och Elisabet Möller född Wallström vars make var regementets chef åren 1917-1925?

Som den släktforskare jag är, har jag med åren utvecklat mer eller mindre effektiva och fantasifulle metoder för att komma vidare i mitt letande. Ett bra sätt att söka efter släktskap är att ta reda på vilka som var dopvittne och faddrar åt familjernas barn. Där finns mycket matnyttig information eftersom man ofta valde släktingar som faddrar. Elisabet var yngst av tre syskon. Det förstfödda barnet i familjen hette Anna så jag började med henne. Det blev napp direkt! Som en av faddrarna när Anna döptes år 1869 fanns Carl Wallström. En bror till pappa Axel kanske? Ja så visade det sig vara. Konstnären Carl Wallström var överstinnan Elisabet Möllers farbror.

Helt enkelt var det inte att få fram den rätta dokumentationen – olika och ibland rent felaktiga uppgifter finns noterade i kyrkoböckerna. Men för att göra en lång historia kort så kunde jag så småningom med säkerhet fastställa att Carl Gustaf och Axel Pontus var bröder. Föräldrarna var byggmästaren och arbetschefen vid Trollhätte kanal Peter Wallström och hans hustru Anna Elisabet. Det var en stor familj – jag har funnit sju barn men det kan nog finnas fler. Barnen var födda tätt inpå varandra. Mellan Carl som föddes i september 1831 och Axel som föddes i november 1832 skilde det ju bara ett drygt år.

Det är roligt att veta vem som har målat vår tavla, veta bakgrunden till att den fanns i mässens ägo och känna till lite fakta om konstnären. Den är fortfarande fin där den hänger på vår vägg, men jag skulle inte ha något emot att låta en konservator titta över och kanske rengöra den. Här blir det dock kalla handen från maken. En tavla med en hundraårig ädel patina av cigarrök, punchånga och annan herrdoft - den rör man inte!

Arméprojekt Baltikum i Litauen

Text och bild: Lasse Fält

Jag har vid ett par tillfällen blivit uppmanad av Gunnar Segerholm att skriva om min tid i Litauen under 2001 och 2002. Efter stor tvekan har jag nu tecknat ner för mig minnesvärda händelser och episoder från både arbete och fritid.

Runt år 2000 påbörjades arméprojekt Baltikum i syfte att överföra överskottsmateriel från Sverige. Materielen var kompletta skyttebataljoner. På nyåret 2001 ringde Udo Noelle och ville att jag skulle komma till Lettland som motorinstruktör under ett år. Jag ansökte om detta och fick ett samtal från projektledare ö Lars Josefsson som sa: ”Det blir inget med Riga i Lettland. Du ska starta upp projektet i Klaipeda i Litauen. Utbildningsgruppschef blir mj Stefan Sjöstrand i Växjö”. Jag kontaktade Sjöstrand samt åkte till Swedint under våren för utbildning.

I början av juni åkte Stefan och jag över för första gången. Vi hade militärregistrerad personbil och tog färjan från Karlshamn till Klaipeda. När vi anlände till Klaipeda hamn kunde jag konstatera att det hade städats upp i hamnen sedan jag var här 1997 med Arméns fältbageri. När vi skulle lossa hade en lastbil i fören på båten problem. Han fick inte upp luftrycket så att parkeringsbromsen släppte. Vår mottagningskommitté som var kn Rusteijka och fj Umporas var kraftfullt stressade då deras tidsschema fullständigt havererade. Snart nog var vi på väg till bataljonen där lunch serverades och nu var det fj Umporas som var vår guide. Han hade inte rätt att sitta och äta vid samma bord som vi officerare. Mitt under lunchen gör en ung fänrik entré i matsalen. Han kom som ett yrväder till vårt bord. ”Hej! Jag heter Algis. Jag översätter instruktionsböcker och har en del tekniska frågor”. Detta sade han på en klart godkänd svenska, utbildad vid Ing 2 i Eksjö som han var.

Efter välsmakande lunch välkomnades vi av bataljonsledningen och färden gick nu mot vår förläggning. Det var en före detta sovjetisk officersklubb beläget i staden Palanga. Här uppstod nästa bekymmer. Eftersom jag skulle bo här under sommaren, men Stefan Sjöstrand skulle åka hem till Sverige om två dagar så föreslog han att jag skulle få det större rummet. Detta kunde med tveksamhet accepteras av föreståndaren. Berodde det på gradskillnad?

Att vistas ute i Palanga på kvällarna kändes tryggt då fotpatrullerande polis biträdades av 4-5 vpl ur inrikestrupperna. Vältränade grabbar i svart t-shirt och svart basiker. Det fanns en mångfald restauranger i Palanga som serverade bra och billig mat.

Ramove

Bryggan i Palanga

Stränderna i Litauen upplevdes som rena och med god ordning. Det var långgrunt och vattentemperaturen hög beroende på de västliga vindarna som förde in det varma ytvattnet.

Dag 2 anmälde vi oss på bataljonen I Klaipeda. Vid detta möte deltog chefen för Zemaitia (Motoriserade Infanteribrigad samt C.7. Dragonbataljon. Från svensk sida

Kaserner och matsal

7.dragonbat och Zemaitija motinfbrig

deltog projektledaren, biträdande militärattachén samt Stefan och jag. När övriga svenskar lämnade Klaipeda efter ett par timmar stod jag och mj Nerijus Rimkevisius (C.7. Dragonbataljon) kvar och då sade han: "Du Lars, det är kaffedags". Ordet kaffedags återkom då och då under året när han hade något som han ville diskutera.

Mina viktigaste uppgifter under sommaren var dels att skapa förutsättningar för ett gott samarbete, hjälpa till med förrädsställning av all materiel samt representera vid möten och föreläsningar. Jag visades stort förtroende då jag hade i princip fritt tillträde till alla förråd utan att ansvarig sergeant var närvarande.

Klara för avfärd

Det skulle ske en föreläsning av svensk materiel och fordon på garnisonen i Taurage. Jag föreslog att vi skulle använda min Volvo istället för deras Chevy Blazer (utan AC men med galonsäten) för det var ca 30 grader varmt. Vid mötet deltog bl a polischefer, chef brandkår, borgmästare och dyl. Härvid fick jag polischefens i Telziai visitkort när han sa: "Hör av

dig om det är något. Du får hjälp med allt utom mord”. På väg tillbaka till Klaipeda stannade vi till i en liten by där mina litauiska kollegor ville att vi skulle titta på en sak. När vi kom runt ett buskage framträdde bron till Kaliningrad. På den här bron, fick jag veta, möttes den ryske tsaren och Napoleon för att komma överens om att gränsen mellan dem skulle gå här i floden Nemunas. Sagt och gjort, tsaren vände hem mot Moskva men den lille fransosen följde efter.

Jag blev inbjuden till midsommarfirande i Lettland. En före detta kollega från Kiruna, mj Bertil Kantola, var gruppleddare där. I svensk militärregistrerad bil iförd uniform modell 90 åkte jag dit och det var inga som helst problem. Passagera mellan länderna gick utan svårigheter.

Trakai

Korskullen

Kn Nikolaj Doborzinski hade fått det tvivelaktiga nöjet att ”underhålla” svensken på helgerna då denne egentligen ville vara ledig. Bland annat besöktes Trakai slott med riddarspel och korskullen utanför Siauliai. Nikolaj Var en trevlig bekantskap.

Jag var med i hamnen när fordonen anlände från Sverige. Det var en ganska egendomlig känsla att iförd svensk uniform stå i en f. d. warzawapakt-hamn och se alla svenska militärfordon välla upp på kajen.

Språk är bra att kunna. En kollega anlände till Klaipeda en dag tidigare än vi andra och tog in på hotell. Han läste in namnet på hotellet för att vara säker på att hitta

tillbaka innan han gick till gamla stan på kvällen för att äta middag. Efter middagen anlätades taxi och han önskade få åka till hotell Viesbutis, varvid föraren tittade storögt och på knagglig engelska förklarade att det litauiska ordet för hotell är Viesbutis. Efter beskrivning av hotellet hittade chauffören rätt. Självt fick jag inte ut nycklarna till mitt rum på Ramove förrän jag lärt mig säga ”Nycklarna till rum 14, tack” på litauiska. Inom garnisonsområdet var ryska inte tillåtet.

Kombinato Gatve 15

I början av augusti var svenska instruktörgruppen samlad. Det var förutom de två nämnda lt Roger Geijer, mj Göran Johnsson, kn Anders Tengborg och kn Björn Malmerström. Anders och Björn inkvarterades i lägenhet i Klaipedas centrum. Övriga skulle bo i en villa i södra delen av stan. (bild 6)

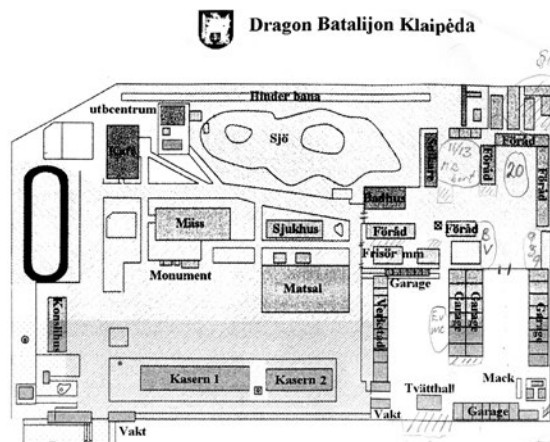
Nu skulle Roger och jag svara för all fordonsutbildning. Övriga svarade för vapen, förläggningsmateriel och personlig utrustning. Eleverna var underbefäl av varierande kaliber. 80 elever delades på två varvid Roger och jag delade de 40 mellan oss. Sedan skedde byte av elever så att alla 80 var med om all utbildning. Roger tog hand om hjulfordon och jag bandfordon. All motorutbildning genomfördes på övningsfältet, ca 12 km från garnisonen. Eleverna kom på lastbilsflak. All utbildning skedde på engelska som översattes till litauiska av en yngre litauisk officer.

En terrängbil krånglade så jag kröp under den för att rätta till. Det blev stor uppståndelse! En kapten kryper inte under en bil, det måste finnas en sergeant som kan göra det. Jag fick då förklara befälssystem. Jämfört med litauernas system var jag fanjunkare och då var allt ok.

En litauisk övlt påpekade att en del band på bandvagn 206 verkade slitna. Jag kontrade med att jag såg ett större antal helt nya och då tystnade han. All materiel och alla fordon kom från mobiliseringsförråd via verkstad i Halmstad till Litauen. Materielen var minst 80-procentig. Samma övlt ville under utbildningen ha en tabell med alla elevnamn och vilka prov de ej klarat. Jag svarade: "En tabell ska i så fall visa vilka som jag ej förmått lära rätt saker". Då skrattade han och sa: "Du var mig en enveten, en".

Samarbetet med svenska Högkvarteret fungerade alldeles utmärkt. Jag stod i kontakt med Carl Johan Sandels som löste alla problem vad gällde materiel.

Jag frågade hos Swedint om det fanns en kompressor att skicka över till mig. Det fanns behov av denna på vår utbildningsplats. ”Det kommer”, svarade Swedint. Och det gjorde det. Tre stycken stora Atlas Copco kompletta med alla tillbehör, såsom bormaskiner, spettmaskiner och vinkelslipar. Litauererna tog tacksamt emot denna gåva.

Bataljonsområdet

Varje morgon var det flaggcere-
moni med musikkår på kasern-
gården. Kontorslokaler bestod
av tre rum, ett litet mindre för
Stefan, ett litet större för övriga
svenskar och ett mellanstort för
våra litauiska kontaktpersoner.
Många litauiska militärer utbildades
i utlandet, t ex Sverige,
Frankrike, USA, Kanada. Det
var lite olika traditioner och läror
som möttes, bl a ett antal fk som
utbildats vid Ing 2 i Eksjö. Lan-
dets ledare hade företrädesvis
återvänt från USA, dit deras för-
äldrar flytt under andra världskri-
get, bl a president Adamkus

och ÖB Kronkaitis. Under utbildningen samarbetade vi mycket med handledaren av yngre befäl, fj Birbalas. Han sa vid ett tillfälle: ”Det är så att alla säger sig kunna allt som alla andra kan, i realiteten kan ingen någonting”. Gränsen mellan officerare och underbefäl var väldigt tydlig. Underofficerarna försökte överbrygga. Vi svenskar påverkade unga officerare att inte dra sig för att rådfråga gamla underbefäl vid problem. Denna vår påverkan var uppskattad. Det var 10 år sedan Sovjetunionen upplöstes. Ryssarna hade lämnat men reglerna var kvar.

Klaipėda, översatt till svenska Jätten Klais fotavtryck, hade ca 120 000 invånare och benämndes ”den ekonomiska huvudstaden”. Vilnius var den officiella huvudstaden. Kaunas kallas för ”maffians huvudstad”. Palanga var en utpräglad sommarstad, ca 20 000 invånare under vintertid men växte ett antal gånger under sommaren. Flygplatsen lär vara byggd för att Leonid Bresjnev hade en datja i närheten. Ett av få flygfält om inte var militärt.

Vi handlade ofta vid det stora köpcentrat HyperMaxima. En dag när jag parkerade där kom det fram en äldre man och lämnade över en lapp med text. Eftersom jag inte kunde språket så avfärdade jag honom. Åter på bataljonen ångrade jag mig, bad en tolk följa med och körde tillbaka. Jag steg ur bilen och kallade på den äldre mannen. Han kom men när han såg tolken tvärstannade han och vände om. Tolken förklarade att jag ville veta vad som stod på lappen. Det visade sig att han var opererad i halsen och hade

inget tal. Jag erbjöd honom 2 litas (ca 5 sek) om han vaktade min bil när jag handlade. Detta gällde alla svenska militärfordon. Han accepterade och utförde sitt uppdrag med bravur. 2 litas räckte till en limpa bröd och lite till.

Säkerheten i Klaipeda. För litauererna var vår säkerhet högsta prioritet. Villan vi bodde i omgärdades av ett ca 2 m högt staket. Innanför staketet huserade i vanliga fall en synnerligen arg-sint vakthund. När den rastades bar den munkorg, övrig tid tillbringade den i källaren så att vi kunde röra oss fritt i trädgården. Husets ägare och hans son, ca 13 år gammal, bodde i lägenheten högst upp i huset. Vi disponerade två våningar. En natt vaknade vi av en rejäl smäll, det visade sig att en handgranat briserat ett

Mitt rum

halvt kvarter bort. Enligt litauererna var det troligen en "ouppklarad bilaffär". En kväll när jag gick in mot stan för att äta middag stoppades jag av en 30-årig man som önskade få en cigarett. En kompis till honom dök också upp. Jag vred mig så att jag hade ett högt staket bakom ryggen. Då kom en grabb i yngre tonåren och erbjöd sig tolka. Efter diverse frågor och svar ville den förstnämnde ha en dollar. Jag förklarade att jag hade inga dollar, vilket var helt sant. När jag var på denna typ av tjänsteresa hade jag inga pengar eftersom myndigheten hänvisade mig till den restaurang där jag skulle äta och dit jag var på väg nu. Jag erbjöd mitt enda litauiska mynt men detta avfärdades. De ville inte ruinera mig. När jag anmälde den här incidenten konstaterades att jag var på fel plats vid fel tillfälle. Detta var zigenarkvarteret.

En morgon i november konstaterar vi att en av våra bilar, en Passat, hade stulits. "Den finns troligen i Kaliningrad för vidare befordran österut", sa litauererna.

Resor mellan Litauen och Sverige gick antingen med färja mellan Karlshamn och Klaipeda, 14 tim på natten, eller flyg Everöd till Palanga, ca 1 tim.

Flyget till Everöd var en liten rysk jetkärra för ca 20 passagerare. Vid ett tillfälle när Göran och jag reste stannade flygvärdinnan plötsligt till och lyssnade efter något. Hon gick sedan med bestämda steg till cockpit. Ut kom en manlig besättningsman som bad Göran flytta på sig och kröp ner bland sätena. Efter bara några sekunder, reste han sig, skakade på huvudet och gick fram igen. Vi befann oss då mitt över Östersjön.

På bataljonen fanns en damm. Här fiskades det ivrigt varje lunch. Fångsten bestod av rudor upp till 10 cm långa. En och annan sutare fångades också. När jag frågade vad fisken användes till blev svaret: "Troligtvis till soppa".

Svenska försvarsministern Björn von Södow besökte Klaipeda under stor pompa och ståt. Litauens försvarsminister erbjöds då att provköra bandvagn. (bild 9) Ungefär kl 10.30 samlades vi på svenska kontoret där litauerne dukat upp "snacks". "Oj, oj", sa von Södow, "var det inte lunch kl 12.00"? "Nåväl, för skams skull äter vi en del", sa han. När von Södow lämnade kontoret ville personalen duka av. Jag sa: "Stopp, återkom om en timme". Vilket accepterades. Jag gick in till våra litauiska kollegor och sa att jag hade ett problem. Vi hade mycket mat över och behövde hjälp att äta upp den. När serveringspersonalen återkom fanns i princip bara tomma karotter och fat.

Lit försvmin kör pvpjbv 2062

Vi efterfrågade en parabol för att kunna se svenska nyheter. Vi fick bl a TV 3 som visade 3 min nyheter. Jag hade parabolutrustningen med i bilen när jag anlände till Klaipedas hamn. För tids vinnande hade jag bytt om till uniform redan på färjan. Tullpolisen släppte mig inte över gränsen, p g a uniformen, förrän hans chef hade kommit. Det tog 15-20 min. Under tiden stod jag och samtalade med en annan tullare. När polischefen kom var det inga problem, jag fick åka vidare. Då först ville tullaren titta på vad jag hade med mig i min bil. Utrustning som betingar ett värde över 200 dollar måste förtullas. Jag hade inget kvitto eftersom jag fått utrustningen från Swedint. Jag rotade bland mina papper i portföljen, där jag hittade siffrorna 189,00, vek upp en liten snibb så siffrorna syntes. Tullaren gjorde tummen upp och jag körde till bataljonen.

I Klaipeda fanns en stor marknadsplats med allt ifrån matvaror, kläder, bildelar till hundvalpar. I utkanten satt lokalbefolkningen och försökte sälja vad de hade. Där satt bland annat en äldre man som sålde stickade mössor och vantar för barn. Jag köpte 2 mössor och 2 par vantar till mina barnbarn och lämnade en sedel som betalning men han hade ingen växel. Jag erbjöds då ytterligare ett par vantar, vilket jag tackade nej till. Mannen sa något, tecknade åt mig att stanna och försvann. Han återkom efter en liten stund med sina kupade händer fulla med småmynt. Det var min växel. Jag kontrollräknde inte.

På bataljonen har man skapat ett soldathem/markententeri. Vid invigningen skänkte vi svenskar ett antal olika spel till förströelse.

Under hösten var jag inbjuden till jakt där ett antal högre officerare deltog. Jakten genomfördes på övningsområdet. En älg skadskjöts. Jag förstod inte orden, men väl innebörden av vad jaktledaren sa till skytten. Allt löste sig och eftersöket lyckades. Vid lunchen bjöds jag på ett glas med något gult i. Det var den enda starkvaran under dagens jakt. När jag tillfrågades om innehållet chansade jag på maskrosvin. Helt rätt! Hur de fått det så starkt var Top Secret.

Jag föreslog för bataljonchefen att vi kunde genomföra en specialkurs i motor under våren för så där en 12 elever. Detta skulle omfatta allt med motorer, t ex alla fordonstyper, motorsågar, drivmedelpumpar, elverk m.m. Fick ok på förslaget. Jag värvade Leif Holmberg I 16 som teknisk lärare.

Vi bjöds vid ett antal tillfällen in till svenska ambassaden i Vilnius för att fira svenska högtider såsom midsommar och lucia samt vid avtackning o dyl av svensk personal.

Det gick mot jul. Gemensam julfest med svensk och litauisk julmat planerades. Genom Swedint hade vi beställt mat för 12 personer. De hade färdiga listor för julmat till utlandssvenskar. Dock måste vi komplettera med Janssons frestelse. Göran och jag fick uppdraget att tillaga den. I varuhuset sökte jag efter grädde och smör som det fanns ett otal varianter av. Göran sökte efter ansjovis. Att flickor i övre tonåren kunde engelska var känt. Jag gick fram till en tös och frågade om hon kunde hjälpa mig hitta rätt. Genast trycktes en kundvagn in mellan oss, det var flickans mamma som undrade vad jag ville. Flickan förklarade och tillsammans lyckas vi tre finna både smör och grädde. Eftersom Göran hittade ansjovis och övriga tillbehör kunde vi vända hemåt.

Nästa dag var det dags för julbordet. Maten från Sverige fanns i tullen i Klaipeda. Stefan och övriga svenskar fick hjälp av kn Rusteijka, som var arméns kontakt med tullen när det gällde ALLT som levererades från Sverige. Under tiden tävlade Göran och jag mot litauererna i pistolskytte. Vi fick vid 10-tiden sms från Stefan: "Det tar en månad att få livsmedel genom tullen". Kl 11 kom nytt sms: "Tiden kortad till 2 veckor". Men det är i kväll det ska ätas! Vid 12-tiden nytt sms: "1 vecka". Göran och jag var nu åter i villan och tillagade en fantastisk Janson Temptation. Kl 14 nytt sms: "Ute ur tullen, mot villan, maten med". Hur gick detta till? Ingen fick veta. Kn Rusteijka torkade svetten ur pannan och log med hela ansiktet.

Var det mycket mat? Svar ja. Swedints lista gällde för familj, dvs 2 vuxna + 2 barn, alltså hade vi fått 4 x 12 portioner. Vår ranson rymdes precis på två lastpallar. Efter sortering – mot garnisonen för förberedelser. Både vi och litauererna var värdar för kvällen. Min mycket gode vän, trosskompanichef Zydrunas Palubinskas sade sig absolut inte äta fisk – men Janson Temptation var suveränt gott. Jag gav honom aldrig receptet. Trots Rogers mycket ingående instruktion om hur en skinka griljeras serverades den i centimetertjocka skivor, typ inbakad oxfilé. Till julmaten hör för många en snaps. Vi hade på Everöds taxfree köpt några förpackningar "Svenska nubbar". Livlig provsmakning av både det ena och andra pågick hela kvällen.

Följande dag hade vi bekymmer med att ta tillvara på all mat. Två flätade korgar om ca 30 liters volym inköptes. Korgarna packades med lite blandade varor. En korg fick villans ägare och den andra fick städerskan. Hon tog emot endast med skriftlig förklaring att vi skänkt henne detta. Annars kunde hon bli anklagad för stöld. Dags för hemresa och juledighet. En mycket kraftig snöstorm försenade avresan med ett flertal timmar men iväg kom vi.

Vi återkom till Klaipeda strax efter nyår. När vi kom till kaserngården möttes vi av dagofficeren. Det var kn Palubinskas. "Det här", sade han och pekade på den nyplogade kaserngården, "har vi gjort med din traktor Lars". Min? I vanliga fall handskottades kaserngården.

Nu vidtog förberedelser för motorkursen. Leif Holmberg, Roger Geijer och jag var lika med kursledning. Tolk blev en bibliotekarie från NCO School i Kaunas. Han anslöt till oss i Klaipeda. Vi uppmanade honom att åka hem och läsa på tekniska begrepp så att vi talar ”samma språk”. Vi andra tre löste alla andra förberedelser. Vid den här tiden var vi många svenskar i Klaipeda varför Roger, Leif och jag lämnade villan och flyttade till Ramove i Palanga. En mörk kväll blev vi stoppade av polisen. När konstapeln kom fram till oss såg vi på honom att han var osäker då hans engelska var begränsad. Han bad om: ”Dokumentas, machina dokumentas”, alltså körkort och registreringsbevis. När vi kunde visa dokumenten var han nöjd.

Nästa morgon på väg mot Klaipeda var det mycket mörkt eftersom gatubelysningen var begränsad. Plötsligt bad Roger mig stanna. Han steg ur bilen och stoppade en cyklist, knäböjde och knäppte en reflex runt vristen på cyklisten. Därefter körde vi vidare. Jag berättade detta för Palubinskas som sa: ”Den cyklisten får ni nog aldrig se där igen”.

Som ett led i förberedelserna ordnade Roger blå overaller till våra elever. Jag lyckades ordna gröna till verkstadspersonalen. Mycket uppskattat då alla tvättade och lagade sina uniformer själva. De fick byta endast när det var absolut nödvändigt. Ibland blev de ersättningskyldiga.

En dag under kursen kom bataljonchefen och sade: ”Det är kaffedags, Lars. Du har alla våra motorkillar som elever. Nu vill Högkvarteret att vi sänder bandvagn 206 med förare till översvämningarna i södra Litauen. Hur löser vi det”? Jag föreslog att vi delar kursen på hälften, den ena halvan åker till översvämningarna medan den andra halvan är kvar med fortsatt utbildning. Efter en vecka kan vi byta och så får vi se om kompletterande utbildning erfordras. De kan ju lära av varandra. Då sade bataljonchefen: ”Tänkte väl att jag kände dig tillräckligt, för detta var svaret jag önskade och trodde du skulle ge mig”. Floden Nemunas bildar bl a gräns mot Kaliningrad som jag nämnde och svämmar över i princip varje vår. Jag erbjöd mig att följa med till översvämningområdet men litauerna tackade nej. De ville visa att de kunde själva. Insatserna uppskattades mycket av litauiska högkvarteret men kanske allra mest av lokalbefolkningen.

Vid kursavslutningen delade vi ut utbildningsbevis och förarbevis. De fick också ståltermosar som Olle Berg skickat från P 7. Att jag lämnade av kursen på litauiska till stabschefen uppskattades mycket.

Den del av arméprojektet, som benämndes verkstadsprojekt, ville ha över ett gäng för utbildning i Sverige. Det utsågs 7 litauer. Jag samlade dem på kontoret i Klaipeda för att förbereda dem lite på vad som kunde vänta i Sverige, såsom kostnader, dricksvatten mm. Vi plockade fram svenska sedlar och mynt från 500 kronor och nedåt. Dessa fick de behålla för förfriskningar på flygplatsen. Jag hade svårt för att bli trodd när jag berättade om priserna här i Sverige. En öl på krogen i Sverige kostade 50 sek, i Litauen 5 sek. En ask cigaretter i Sverige 45 sek – i Litauen 5 sek. Sverige ville ha ca 60 sek per dygn för logi och all mat. En av deltagarna sade då: ”Lars, jag har inte råd att åka”. Traktamentet för honom var då ca 70 sek per dag. Efter konsultation med svenske

ledaren för verkstadsprojektet tog denne alla kostnader. Jag informerade litauerne som bad mig att inte säga något för då fick de inget traktamente. Jag "glömde" att informera litauiska högkvarteret. Alla blev väl mottagna i bl a Skövde, Karlsborg och Enköping.

Efter kursens 8 veckor behövde vi lite vila så Leif, Roger och jag tänkte hälsa på tolken i Kaunas. På väg till Kaunas svängde vi inom övningsfältet för att få se att våra elever utbildade värnpliktiga förare. Från Kaunas tog vi en liten omväg, bl a via korskullen i Siauliai. Strax utanför Teltziai mötte vi en pickup som tappade en hjulbult. Den träffade vår vindruta som krossades. Vi och pick-upen stannade. En patrull ur trafikpolisen anlände. Poliserna kunde tyska och pratade med Roger. Men när utlänningar var inblandade skulle engelska användas. Därför åkte vi mot polisstationen i Teltziai. Där ringde man för att finna en engelsktalande. Det fanns på garnisonen i närheten och han skulle komma om ca en halvtimme. Jag kom att tänka på träffen i Taurage juni -01 då polischefen i Teltziai gav mig sitt visitkort. Jag tog fram kortet och sa att jag känner en som kan engelska. Litauerne blev tveksamma. En dam som kom in i rummet sade att hon hade hört talas om mig. Hennes man var polischefen. Litauernas förslag gällde då de inte ville störa polischefen. Allt löste sig och vi fortsatte till Palanga där vi bodde på Ramove. Dagen efter besökte vi en Volvo-verkstad för byte av vindruta.

Jag hade varit slö med att fotografera. Leif var en passionerad fotograf varför jag bad honom beställa en omgång kopior som jag kunde köpa. Det blev 13 rullar om 24 kort. Så Leifs 3-4 månader i Litauen var väl dokumenterade.

Kursen kompletterades med formell utbildning i övergång av vattendrag med bandvagn. Roger åtog sig att planera då jag hade en hel del att göra med utbildningen på trosskompaniet. När utbildningen genomfördes hade litauisk TV anlitas för reportage. Vi svenskar backade undan och lät litauerne framstå som övningsledare. Litauiska högkvarteret visade uppskattning. Efter kursen hade eleverna sammanställt övningsplaner mm på litauiska för att användas framöver. Översättningen hade gjorts av fänrikar, bl a utbildade i Sverige. Vi la mycket tid på att hjälpa dem att förklara svenska uttryck och termer.

Min hustru Jane och sonen Fredrik besökte mig under några dagar vid påsk. Vi besökte bl a Neringa, Trakaj, Vilnius och korskullen. Vi åkte också till Gruby park, ett område i södra Litauen där man samlat många statyer från sovjettiden. När vi kom dit paraderade musikkåren, talare iförda svarta kläder med röda scarfsar höll vad vi förstod brandtal om något. Ett vaktorn var bemannat. Folk pekade finger och skrattade åt vakten. Stämningen kändes olustig varför vi avslutade besöket t o m utan att dricka förmiddagskaffe.

Vi hyrde rum på Ramove så Jane och Fredrik kunde se hur jag hade bott. Vi fick försvarsministerns rum, en skapelse till stor del klädd med rött sammet. Jane och Fredriks vistelse avslutades med att vi bjöd bataljonchefen med fru på middag i Palanga.

Häxkullen på Neringa

Då frågade vi vad som pågick i Gruby Park. Bataljonchefen frågade: "Vilket datum var ni där?". Det var den 1 april. Han skrattade och sa: "Då driver vi med kommunismen". Vilken missuppfattning från vår sida och så lurade vi blev.

I september -02 genomfördes Nato-övningen Baltic Eagle, estniska, lettiska och litauiska förband samövade med dansk brigadstab. Instruktörer från Sverige, Finland, Danmark, Nederländerna och Norge medverkade. Övningsledningen huserade på f d sovjetisk flygflottilj i centrala Estland.

En eftermiddag kom en litauisk sergeant till vårt kontor beläget på andra våningen bärande på ett lastbilsbatteri. Han undrade hur mycket syra som skulle hällas i batteriet som var torrladdat. Jag ringde Tudor i Sverige. Svaret blev: "Upp till kanten". När jag förklarade att här köper man endast exakta volymer hjälpte Tudor mig med volymuppgifterna. Resten av våren var jag advicer vid trosskompani, verkstad och förråd. Att "ragga" specialinstruktörer i t ex koktjänst, granatkastare, pansarvärnspjäs m.m. var en uppgift. Hade man ett namn som var villig var svenska högkvarterets major Tommy Johansson mycket tillmötesgående.

Min kommendering närmade sig sitt slut. Sen vår kommer bataljonchefen: "Du Lars, det är kaffedags". Nu gällde det att få Stefan och mig att förlänga tjänstgöringen till årets slut. Målet var en stor slutövning vid Pabrade vid vitryska gränsen i slutet av november. Under året hade projektledare Lars Josefsson ersatts av Jan Gunnar Isberg. Nämda slutövning var litauernas första större stridsskjutning i egen regi. För oss svenskar var det en annorlunda upplevelse. Svenska vapen och fordon, litauisk personal. Som avslutning på övningen var en stor samling med deltagande av bl a president Adamkus och ställföreträdande överbefälhavaren. Stefan och jag tilldelades slipsnål av presidenten och av ÖB förtjänstmedalj. Det kändes högtidligt. Vid efterföljande mingel kom presidenten fram till Stefan och mig och sa: "Ni två kommer nog aldrig att förstå vad ni har gjort för vårt land". (Bild 11) Bakom honom stod livvakten, för idrottsvänner känd som diskuskastare Aleikna. Efter en ganska händelsefattig fordonsmarsch (ca 300 km) var vi åter i Klaipeda.

Jag hade pratat med fj Birbalas om det traditionella hantverket i Litauen, bl a hanteringen av lin. Vid avslutningsfesten julen -02 fick jag av honom 2 virkade solhattar till mina barnbarn. Birbalas mor hade virkat dem. Fantastiskt trevligt.

President Adamkus, Stefan Sjöstrand och jag

Avveckling av Kombinatogatve 15 påbörjades. Vid en ceremoni på kaserngården halades den svenska flaggan. Strax före jul var jag åter i Sverige för att återgå i tjänst vid P 7. Men det var en helt annan historia.

Tränghistorier

Till ett mindre populärt befäl framförde en pluton att om befälet inte ändrade attityd skulle man klaga på högsta nivå.

Vid ett kommande fyspass fick plutonen springa till Tormestorp klint. Väl där ställdes plutonen upp och befälet förklarade: Ni befinner er nu på högsta nivå.

Klaga!

Innan Värnpliktsverkets tillkomst handlades personalärenden lokalt bl a anståndsärenden inför KFÖ.

Dåvarande personalchefen kapten K förklarade hur handläggningen av anstånd gick till: Man avvaktar tills den sökande hör av sig och frågar hur det går.

De som inte hör av sig är inte tillräckligt intresserade och behöver inte anstånd.

Vid utbildning av sjukvårdsförband används försöksdjur (grisar) för utbildning i kirurgi. Vid en krigsförbandsövning med ett fältsjukhus gjorde en av de inkallade läkarna experiment med att flytta om diverse kroppsdelar på ett av försöksdjuren. Och där fanns det:

En sur gammal galt ifrån Klev

Som inlagd på fältsjukhuset blev

Och där så minsann, hamna bakbenen fram

Inte gladare blev han för det

Peter Alf

Köpes!

T 4 klubbmärke i tyg för den gröna kavajen.
Hör av Er till Ulf Råvik (ulf.ravik@gmail.com)

T 4 Golfmästerskap 2020

Tisdagen den 23 juni genomfördes den årliga Kamratmästerskapsgolfen på Hässlegårdens GK.

I strålande sol och väldigt lite vind samlades de 9 spelarna för att göra upp om titeln, tilläggas bör att för första gången ställde 2 kvinnor upp (Lena Grevesmühl Råvik och Susanne Brorsson).

Spelarna mötte upp i god tid för trevlig samvaro samt fika eller lunch, pandemiavstånd var beordrat och samtliga höll sig till gällande lagar och föreskrifter.

Resultat:

1: a Ulf Råvik (för andra gången)

2: a Susanne Brorsson

3: a Kenneth Brorsson

Riktigt spännande blev det Ulf och Susanne hamnade på samma antal slag, Ulf blev segrare på lägre handicap, Kenneth var bara ett slag efter. Grattis till er.

Thomas Levin var pricksäkrast på hål nr 18 (korthål, 134 meter) och lyckades komma närmast flaggan med första slaget.

Spelare och tävlingsledaren tackar Kamratföreningen för det generösa prisbordet. Nästa års tävling kommer att genomföras tisdagen den 22 juni 2021, första tisdagen efter midsommar.

Lena Grevesmühl Råvik är utsedd att vara tävlingsledare, inbjudan och annons kommer i nästa nummer av T4 KF.

Ronny Nordström

Hela golfgänget

*Thomas Levin, Rolf Evertsson,
Lena Grevesmühl Råvik*

*Ronny Nordström, Kenneth Brorsson,
Lars Gustavsson, Lars Niwong*

*Ulf Råvik,
Susanne Brorsson,
Robert Badics*

Hej alla T4 kamrater

En stor förmån att få tillfälle att inverka med lite musik vid T4 graven – Känns trevligt och värdefullt.

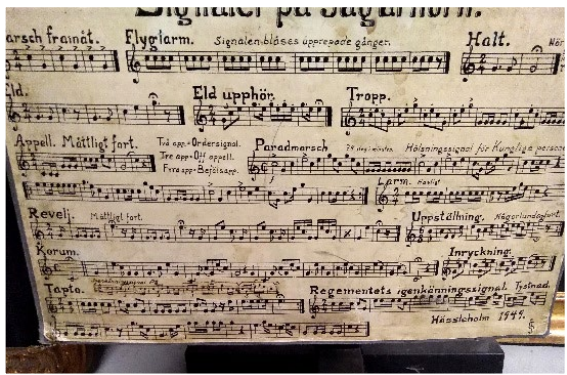
Flertal gånger har frågan kommit upp – är det verkligen T4 igenkänningssignal du spelar? Ja t.o.m. kom frågan för något halvår sedan från en f.d. T4 musiker.

Igenkänningssignalen hittade jag för länge sedan på T4 utställningen i Landskrona och skrev av den. Spelade faktiskt den inför stor folkmassa strax efter på torget när stadens pampar höll invigningstal för Landskronafestivalen. – Stolt hänvisade jag till gamla T4 kasernområdet i staden.

För ett tag sedan fick jag några timmar över vid besök i Hässleholm – givetvis fick jag T4 museum i tankarna. Där finns ju alltid P2 folk tänkte jag. Mycket riktigt Med min bästa säljteknik fick jag komma in bakvägen. Häpnade återigen över arbetet som alla T4 kamrater lagt ned. **Sannerligen besöksvärt.**

Plötsligt fanns noterna framför mig i en monter. Kom på mig att så visslande där och erinrade mig flertal kamraters undrande fråga. Finns den verkligen? Så här är den.

Hoppas vi ses snart och att vår frivilliga isolering snart är till ända.

*Bästa hälsningar
från Mj Holger Axell*

*Holger Axell spelar
i Ekodalen på Bornholm*

Minnesstund inför Julen

På sedvanligt sätt kommer vi den 18 december 2020 att genomföra en minnesstund samt kransnedläggning på T4graven inför Julen.

Vid detta tillfälle hedrar vi och minns våra bortgångna kamrater.

Vi träffas utanför kyrkogården kl 1000.

Med hänsyn till coronan kommer vi ej ha något kaffe efteråt och vi skall tänka på avstånd vid graven.

Avsikten är att genomföra någon form av styrelsemöte efter minnesstunden.

Kallelse sker senare.

Gunnar S/Sekr.

Inställda tillställningar

Styrelsen måste tyvärr meddela att Gåsamiddagen och därmed även årsmötet är inställda.

Även aktiviteten 2020-11-10 på Hotell Statt är inställd. Skälet är som alla förstår den pandemi som Sverige och hela världen nu genomlider. Med tanke på de restriktioner som Folkhälsomyndigheten infört och med tanke på att de flesta av oss befinner sig i riskgruppen går inte aktiviteten 2020-11-10 att genomföra.

I nästa nummer av ”T 4 KF” hoppas vi kunna lämna mer information hur vår fortsatta verksamhet kommer att se ut.

De viktigaste ärendena är att, avseende 2019, föreningen tar beslut om Verksamhetsberättelse, Resultat- och Balansräkning, Revisionsberättelse samt frågan om Ansvarsfrihet för styrelsen.

Ett praktiskt problem som uppstår är att många betalat in anmälningsavgiften på 100 kronor till årsmötet 2019. Kassören har naturligtvis uppgifter på vilka dessa medlemmar är. Om ni vill ha anmälningsavgiften inestående till nästa möte går det bra. Om ni vill ha pengarna tillbaka går det också bra men då måste ni meddela kassören ett kontonummer så att han kan överföra anmälningsavgiften.

**Styrelsen beklagar att vi inte kan genomföra
planerat program och hoppas att det inte
medför några olägenheter för våra medlemmar.**

Returadress:
T4 Kamratförening
c/o Gunnar Segerholm
Breanäs 3041
289 73 Immeln

B PP Sverige, Port Payé

dataporten™

Personlig och kompetent service

Medlemmar får
10% rabatt på köp över 500kr

*Ta med T 4 KF där ditt namn står på baksidan,
då det gäller som bekräftelse på medlemskap.*

Vi bygger våra stationära datorer själv efter kunds önskemål samt säljer märkesdatorer så som, Dell, Lenovo, Asus, Acer & HP.

Vi reparerar även alla sorters stationära och bärbar datorer.

Går datorn trögt kan vi hjälpa till att snabba upp den.

Vi säljer och serverar även radiostyrda modeller.

Nedan ser ni exempel på några av de större märkena vi arbetar med.
HPI, Traxxas, DJI, eMTA & Maverick.

Är du på jakt efter en ny mobil?
Vi har de flesta märkena.

Ex. Samsung, Apple, SONY, Nokia, Huawei & DORO.

Dataporten / Jimaro

Frykholmsgatan 7 • 281 31 Hässleholm
Telefon: 0451-387333 • Epost: info@dataporten.se • www.dataporten.se

Öppettider

Vardagar 10:00-18:00 (Lunch 11:30-12:30) • Lördagar 10:00-14:00